

Θέμα:

ΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ Συχνότητα εμφάνισης, Ψυχοπαιδαγωγική διαγνωστική αξιολόγηση, Βασικές αρχές αντιμετώπισης

ΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

(Παναγιώτης Κολτσιδης,
Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής)

Στις μέρες μας, το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών επικεντρώνεται συχνά στις δυσκολίες μάθησης που αντιμετωπίζουν ορισμένα παιδιά στο σχολείο, οι οποίες προέρχονται από ποικίλες αιτίες. Απόρροια των δυσκολιών αυτών είναι και το φαινόμενο της "σχολικής αποτυχίας".

Ο όρος μαθησιακές δυσκολίες εμφανίζεται ως αθροιστική έννοια που παραπέμπει σε ένα πολύπλοκο και πολυδιάστατο "φαινόμενο", από το οποίο πλήττονται κάθε χρόνο πολλοί μαθητές. Είναι όρος "ομπρέλα" που καλύπτει διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού με ανόμοια και ποικίλης μορφής χαρακτηριστικά. Ανάμεσα σε αυτές τις ομάδες συναντάμε ετερογένεια περιπτώσεων, όπως παιδιά με δυσκολίες λόγου και ομιλίας, με κινητικά προβλήματα, με προβλήματα ακοής ή όρασης, με νοητική υστέρηση, με αταξία μνήμης και σκέψης, με προβλήματα συμπεριφοράς, με συναισθηματική αστάθεια ή διάφορα προβλήματα υγείας. Για πολλούς ο πληρέστερος ορισμός έχει δοθεί από την Εθνική Μικτή Επιτροπή για τις μαθησιακές δυσκολίες των Η.Π.Α το 1988: "Ο όρος μαθησιακές δυσκολίες αναφέρεται σε μια ανομοιογενή ομάδα διαταραχών που εκδηλώνονται σε μία ή περισσότερες από τις βασικές ψυχολογικές λειτουργίες που σχετίζονται με την κατανόηση ή τη χρήση της ομιλίας, της ανάγνωσης, της γραφής, του συλλογισμού ή των μαθηματικών ικανοτήτων, δηλαδή του γραπτού ή προφορικού λόγου."

Οι διαταραχές αυτές είναι εγγενείς στο άτομο, αποδίδονται σε δυσλειτουργία του κεντρικού νευρικού συστήματος και μπορεί να εμφανίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Με τις μαθησιακές δυσκολίες είναι δυνατόν να συνυπάρχουν προβλήματα αυτοελέγχου της συμπεριφοράς ή κοινωνικής αντίληψης και αλληλεπίδρασης, τα οποία από μόνα τους δεν συνιστούν μαθησιακή δυσκολία. Αν και οι μαθησιακές δυσκολίες μπορεί να εμφανίζονται μαζί με άλλες μειονεκτικές καταστάσεις, (όπως αισθητηριακή βλάβη, νοητική υστέρηση, συναισθηματική διαταραχή) ή με επιδράσεις εξωγενών παραγόντων, (όπως εξαιτίας ανεπαρκούς εκπαίδευσης, κοινωνικών ανισοτήτων, πολιτισμικών διαφορών) ωστόσο οι δυσκολίες αυτές δεν αποτελούν το άμεσο αποτέλεσμα αυτών των καταστάσεων ή της δράσης των προαναφερθέντων εξωγενών παραγόντων.

Η συχνότητα εμφάνισης των μαθησιακών δυσκολιών στη σχολική ηλικία.

Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί με απόλυτη ακρίβεια και σαφήνεια η συχνότητα εμφάνισης των μαθησιακών δυσκολιών. Το ποσοστό μπορεί να ποικίλλει από χώρα σε χώρα, γιατί επηρεάζεται τόσο από το γλωσσικό περιβάλλον που υπάρχει σε κάθε χώρα, όσο και από τα διαγνωστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται. Η συχνότητα των μαθησιακών δυσκολιών εξαρτάται κυρίως από τον ορισμό, τον οποίο υιοθετούν οι διάφοροι μελετητές και ερευνητές του προβλήματος. Επίσης, προσδιορίζεται από τον τρόπο, με τον οποίο γίνεται η προσέγγιση και η διερεύνησή τους, καθώς και από τα δείγματα που συλλέγονται μέσα από τις εμπειρικές έρευνες.

Σύμφωνα με τις επιστημονικές έρευνες, το 15-20% του μαθητικού πληθυσμού φαίνεται να αντιμετωπίζει περισσότερο ή λιγότερο κάποιο πρόβλημα ή μια δυσκολία σε κάποιο τομέα ή αντικείμενο της μάθησης. Η κλινική εικόνα των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες στη σχολική ηλικία είναι διαφορετική σε κάθε άτομο, ανάλογα με το είδος της δυσκολίας, την αιτιολογία, την ένταση, τα συμπτώματα, αλλά και με τον τρόπο που αντιδρά σε αυτήν το παιδί, η οικογένειά του, αλλά και ο κοινωνικός περίγυρος.

Τα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια έχουν τέσσερις φορές περισσότερες πιθανότητες να εμφανίσουν μαθησιακές δυσκολίες, και ιδιαίτερα δυσκολίες που σχετίζονται με τη λειτουργία του νευρικού συστήματος, με τη συμπεριφορά και με τη μάθηση της γλώσσας (εμφανίζουν συχνότερα δυσλεξία, τραυλισμό, δυσορθογραφία, δυσαριθμησία, δυσλαλίες κλπ), γιατί είναι πιο ευάλωτα σε προγεννητικές, περιγεννητικές και μεταγεννητικές βλάβες.

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΥΠΟ - ΜΕΝΟΥ

- «Αναπηρία» και φυσική δραστηριότητα, Δρ. Δ. Κουτσούκη, Συνέντευξη ως Πρόεδρος ΤΕΦΑΑ
- ▶ **Π.Σ.Ε.Ε.Α.** Σύλλογος Ειδ. Αγωγής, Ίδρυση, Σκοποί
- ▶ Κώδικας Ηθικής και Δεοντολογίας
- ΔΕΠΠΣ & ΑΠΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**
  - ▶ Διαθεματικό, Αναλυτικό Πρ. για ΑΜΕΑ (Όλες οι βαθμίδες Εκπ/σης)
  - ▶ Διαθεματικό Παιδιών με κινητικές αναπηρίες (Νηπιαγωγείο)
  - ▶ Διαθεματικό Προσαρμοσμένης Φ.Α. (Νηπιαγωγείο)
  - ▶ Διαθεματικό, Αναλυτικό Πρ. Γλώσσας Παιδιών με κινητικές αναπηρίες (Νηπιαγωγείο)
- Νέες αντιλήψεις για ΑΜΕΑ
- Φυσική Αγωγή για παιδιά με Αυτισμό
- Ειδική Φ.Α. στο κέντρο ΕΛΕΠΑΠ
- Απασχόληση
- Ίσα Δικαιώματα, Νομική Κατοχύρωση
- Χρήσιμη Νομολογία
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΜΕΑ**
  - ▶ Ιστορική Αναδρομή Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα (μέχρι 1970)
  - ▶ Ιστορική Αναδρομή Ειδικής Αγωγής (από το 1970 μέχρι σήμερα)
- Σχολεία Ειδικής Αγωγής**
  - ▶ Πρωτοβάθμια
  - ▶ Δευτεβάθμια
  - ▶ Ωρολόγια προγράμματα των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής ΣΜΕΑ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
  - ▶ Βιβία Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
  - ▶ Προϋποθέσεις, διαδικασία και τρόπος παροχής εκπαίδευσης στο σπίτι
  - ▶ Παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την ενσωμάτωση μαθητών με ειδικές ανάγκες στα κανονικά σχολεία
  - ▶ **Νόμος 2817/2000** (Εκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες)
Άρθρα: 1, 2, 3-4, 5-8, 9-11, 12-18
  - ▶ **Κ.Δ.Α.Υ.**

Εκτός από τις βιολογικές και περιγεννητικές επιδράσεις, σπουδαίο ρόλο σε αυτή τη διαφορά των δύο φύλων διαδραματίζουν οι επιδράσεις του περιβάλλοντος. Ξεκινούν από τη στάση των γονιών απέναντι στο παιδί (ανάλογα με το φύλο) και τελειώνουν μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία, που επιβραβεύει συμπεριφορά, η οποία ανταποκρίνεται περισσότερο στο "θηλυκό πρότυπο".

Η Ψυχοπαιδαγωγική διαγνωστική αξιολόγηση των μαθησιακών δυσκολιών.

Η ψυχοπαιδαγωγική διαγνωστική αξιολόγηση αποτελεί την πιο σπουδαία φάση στη διαδικασία για τον προσδιορισμό, τη διάγνωση και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που παρουσιάζονται στο μαθητή στην προσπάθειά του να μάθει γράμματα. Η σωστή, αναλυτική και έγκαιρη διάγνωση των μαθησιακών δυσκολιών κρίνεται απαραίτητη, γιατί θα μας οδηγήσει στην κατάρτιση κάποιου θεραπευτικού προγράμματος.

Η **ψυχοπαιδαγωγική διαγνωστική αξιολόγηση** των μαθησιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ένας μαθητής στη σχολική ηλικία συνήθως περιλαμβάνει:
α) Την ψυχολογική διαγνωστική αξιολόγηση, η οποία γίνεται με την ευθύνη εξειδικευμένων (σχολικών) ψυχολόγων και περιλαμβάνει στοιχεία που έχουν σχέση με την ψυχολογική συγκρότηση του παιδιού (π.χ. τη νοημοσύνη, την αντίληψη, τη μνήμη, τη γλώσσα, τη σκέψη, την προσωπικότητα, την προσοχή, το οικογενειακό περιβάλλον, το πολιτισμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγαλώνει και διαμορφώνει την προσωπικότητά του κ.ά.), καθώς και στοιχεία που έχουν σχέση με δεξιότητες (π.χ. η ανάγνωση, η γραφή, η ορθογραφία, η μαθηματική ικανότητα κ.ά.). Στην ψυχολογική αξιολόγηση χρησιμοποιούνται κυρίως τα σταθμισμένα κριτήρια (τεστ) και η συνέντευξη του παιδιού και των γονιών του.
β) Την εκπαιδευτική διαγνωστική αξιολόγηση, η οποία γίνεται από τον ειδικά εκπαιδευμένο δάσκαλο μέσα στη σχολική τάξη. Η αξιολόγηση στηρίζεται στις ειδικές γνώσεις που πρέπει να έχει ο δάσκαλος για την αξιολόγηση και στη χρήση κατάλληλων κριτηρίων ή τεστ αξιολόγησης. Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός καλού τεστ για σωστή αξιολόγηση είναι η εγκυρότητα, η αξιοπιστία και η στάθμιση.

Η διάγνωση των μαθησιακών δυσκολιών πρέπει να γίνεται όσο το δυνατό πιο σύντομα, πριν αρχίσει το παιδί τη φοίτησή του στο σχολείο, για να του παρασχεθεί έγκαιρα η κατάλληλη αγωγή. Η κατάλληλη ηλικία για να αρχίσει η παιδαγωγική αγωγή είναι η προσχολική ηλικία, αλλά τα μέτρα στήριξης πρέπει να συνεχιστούν και μετά την είσοδο του παιδιού στο δημοτικό σχολείο, ώστε να μπορέσει απρόσκοπτα να ενσωματωθεί όσο το δυνατό καλύτερα, χωρίς προβλήματα, στο σχολικό σύνολο.

Βασικές αρχές που θεωρείται απαραίτητο να εφαρμόζονται από το δάσκαλο της τάξης **για να ξεπεραστούν** τυχόν μαθησιακές δυσκολίες και για την επιτυχία της μαθησιακής διαδικασίας είναι συνοπτικά οι εξής:

- Η αρχή της επανάληψης και της άσκησης.
- Η αρχή της γενίκευσης, της εμπέδωσης, της αναπλήρωσης, της συναισθηματικής αξιοποίησης, της κοινωνικοποίησης, της εργατικότητας, της μάθησης μέσα από τη παιγνιώδη διδασκαλία, της δραματοποίησης.
- Η αρχή της απλοποίησης και της συστηματοποίησης της εργασίας με βοήθεια σε καθημερινή βάση στις σχολικές εργασίες.
- Η ενθάρρυνση για συμμετοχή σε δραστηριότητες, στις οποίες είναι ιδιαίτερα ικανό, για να αντισταθμίσει τις μαθησιακές του δυσκολίες, τονώνοντας το ηθικό και την αυτοπεποίθησή του.
- Οι εργασίες που του ανατίθενται να μην είναι μεγάλες, για να μην το κουράζουν και προκαλούν άγχος και δυσθυμία.
- Η ενθάρρυνση του παιδιού σε κάθε προσπάθεια που κάνει, ο έπαινος και κάθε είδους αμοιβή που είναι εφικτή.
- Η αρχή της εποπτείας και της παροχής πλούσιου εποπτικού υλικού και χρήση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων διδασκαλίας (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, βίντεο, μαγνητοσκόπιο, μαγνητόφωνο, κ.ά.) για εμπέδωση της μάθησης.
- Η ποικιλία και το βάθος εμπειριών στο άμεσο περιβάλλον (εκδρομές, επισκέψεις σε μουσεία, σε παιδικά πάρκα, καθημερινές ομαδικές δραστηριότητες κτλ.).

Κανονισμός λειτουργίας των Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.) των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και καθορισμός των καθηκόντων και υποχρεώσεων του προσωπικού αυτού

► ΠΙΝΑΚΑΣ των Κ.Δ.Α.Υ. σε όλη την Ελλάδα

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

(Δεν υπάρχει σχέση των παιδιών με Μ.Δ. με τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που παρουσιάζουν στοιχεία Μαθησιακών Δυσκολιών)

- Εισαγωγή, ΔΑΙΑΣΒΤΕΟ!
- Μ.Δ. στο Ολοήμερο Σχολείο
- Μ.Δ. τι φταίει;
- Οι Μαθησιακές Δυσκολίες στην Σχολική Ηλικία.
- Μ.Δ. επίδραση στη καθημερινή ζωή
- ☑ **ΔΥΣΛΕΞΙΑ**
  - Ορισμός, Συμπτώματα
  - Ορισμός (Βρετανικό Ινστιτούτο Δυσλεξίας)
  - Κοινά Χαρακτηριστικά και Προειδοποιητικές ενδείξεις
  - Συμβουλές για εκπαιδευτικούς από τον Alan Sayles, πρόεδρο Ευρ. Συνδέσμου Δυσλεξίας
  - Σχέση με Διάσπαση Προσοχής
  - Μορφές, Αίτια
  - Μύθος Πραγματικότητα
  - Διαταραχές Γραφής
  - Δυσλεξία κ' Πληροφορική
  - Προς Δασκάλους, Καθηγητές, Τρόποι Εξέτασης Μαθητών
  - Τρόπος εξέτασης δυσλεξικών μαθητών/τριών
  - Συμβουλές προς Γονείς
  - Μυστικά προς Γονείς
  - Επίδραση Μαθ. Δυσκολιών στη ζωή του παιδιού
  - Διάσημοι Δυσλεξικοί
  - Συνέδριο Δυσλεξίας
  - Η Εκπαίδευση Θεραπεία
  - Το γονίδιο της δυσλεξίας?

☑ ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ADHD)

- **Παγκόσμια** Διάγνωση με το Τεστ Παυλίδη
- Τι είναι Υπερκινητικότητα - Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής
- Υπερκινητικότητα και Φυσική Αγωγή
- Ποσοστά Υπερκινητικότητας στην Ελλάδα

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

**Γρίφοι
Γνωμικά
Παροιμίες
Αινίγματα**
και άλλα πολλά

----- ο ο ο -----

Γρίφοι, Γνωμικά, Παροιμίες,
Αινίγματα, Ημερολόγιο, Εορτές,
Αριθμομηχανή, Μουσική, Σωστό
- Λάθος, Ξαν σήμερα, jokes

- Η αρχή της οργάνωσης της τάξης που ιδιαίτερα τονίζει και η παιδαγωγική της M. Montessori.
- Η αρχή της βίωσης και της αυτοδιόρθωσης μέσα από την πρακτική ενασχόληση με τα πράγματα, ώστε να αποφεύγεται η παρακώλυση της μάθησης.
- Η συνεργασία με τους γονείς του παιδιού και η ενημέρωσή τους για το "τι κάνει ο δάσκαλος στο σχολείο". Ο εκπαιδευτικός και οι γονείς μπορεί να βοηθήσουν ο ένας τον άλλο για να ανακαλύψουν τρόπους για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών του παιδιού.
- Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητο για την καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη διάγνωση και αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών να συνεργάζεται ο εκπαιδευτικός με άλλους ειδικούς (ψυχολόγο, γιατρό, λογοθεραπευτή, κοινωνικό λειτουργό, κ.ά.).

Οι πιο πάνω βασικές εκπαιδευτικές αρχές θεωρούνται απαραίτητες για να ελαττωθούν ή να ξεπεραστούν σε ικανοποιητικό βαθμό οι μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στη σχολική ηλικία και αποτελούν βασική προϋπόθεση για την ομαλή και πλήρη ένταξη και ενσωμάτωσή τους στο σχολικό και κοινωνικό "γίγνεσθαι". Πάνω απ' όλα, βέβαια, για να ξεπεράσει ο μαθητής τις μαθησιακές δυσκολίες του, χρειάζεται την αγάπη, την κατανόηση, την αποδοχή και τη συμπαράσταση όλων μας.

Παναγιώτης Κολτσιδάς,
Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής

Προηγούμενη σελίδα

Εκτύπωση σελίδας

Επόμενη σελίδα

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ...

Δημιουργία, Διαχείριση, Επιμέλεια : Αθ. Διονυσόπουλος, Καθηγητής Φ.Α. 11ου Γ. Περιστερίου,
(M.Sc. in USA, Από Σεπτ.2005: Εναρξη Διδακτορικού στα ΤΕΦΑΑ Αθήνας)
Συνεργάτες: Όλα τα εγγεγραμμένα μέλη που έχουν προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό, άρθρα, σχόλια κλπ.
All Rights Reserved. Copyright © 2004-2005
Αποποίηση Ευθύνης